

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **D. P.**, zast. Mgr. Filipem Vaňkem, advokátem se sídlem Hlavenec 82, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2016, č. j. OAM-478/ZA-ZA11-ZA17-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2017, č. j. 46 Az 10/2016 - 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci Mgr. Filipu Vaňkovi, advokátovi se sídlem Hlavenec 82, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **3 400 Kč**, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného specifikovanému v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném v posuzované době (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje.

[2] Stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou odůvodnil obavou z války na Ukrajině a tím, že s Ruskem válčit nechce. Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu, ve které namítal, že důvodem jeho odporu k nástupu není či nemusí být to, že se cítí národností Rus, či patří, anebo patřit může k ruské menšině na Ukrajině. Výkon vojenské služby, který by nutil jedince z ruské sociální skupiny bojovat proti Rusům, by byl nehumánní. Žalovaný vycházel z neaktuálních zpráv, když z přiloženého novinového článku je zřejmé, že není pravdou, že by situace na západě Ukrajiny byla bezpečná pro civilisty.

[3] Krajský soud v první řadě poukázal na to, že primárním zdrojem informací pro posouzení žádosti o azyl je samotný žadatel a jeho stíhá břemeno tvrzení. Ve správním řízení uváděl pouze obavu z války, nikoliv to, že by se cítil Rusem a byl ruské národnosti. Neunesl tedy své břemeno tvrzení. Navíc toto tvrzení považoval krajský soud za zcela nevěrohodné a účelové, když bylo poprvé uplatněno až v doplnění žaloby. Pokud jde o situaci na západě Ukrajiny, vyšel z podkladů ve správním spise a konstatoval, že ojedinělý exces v Mukačevu, na který stěžovatel poukazuje, na nich nemůže nic změnit. Nezjistil ani žádné důvody pro udělení humanitárního azylu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, kterou podřazuje pod důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., konkrétně se domnívá, že došlo k vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, spočívající v opominutí důkazů.

[5] Krajský soud nepřihlédl k důkazu novinovým článkem, který stěžovatel přiložil k žalobě. I pokud by se soud rozhodl návrhu na provedení důkazu nevyhovět, musel by takové rozhodnutí řádně odůvodnit, což neučinil.

[6] Podle čl. 3 odst. 2 Listiny základních práv a svobod je každý oprávněn rozhodovat o své národnosti a zakazuje se jakékoliv ovlivňování tohoto rozhodování. Krajský soud toto právo porušil, když tvrdil, že stěžovatel je ruské národnosti pouze údajně. Stěžovatel má právo zvolit si svou národnost svobodně a nemůže v tom být jakkoliv bráněn. Není podstatné, že svou národnost dříve neuvedl. I s tím souvisí nevyhovění důkaznímu návrhu stěžovatele, konkrétně návrhu na jeho výslech. Pouze jeho výslechem mohlo být soudem zjištěno, jaké je národnosti, a co ho k této volbě vedlo. Už v žádosti o azyl poukazoval na to, že nechce válčit s Ruskem, a že hovoří rusky. To vše svědčí o jeho ruské národnosti. Soud měl proto jeho výslech provést, nicméně tak neučinil a neuvedl z jakého důvodu. Navrhl proto rozsudek krajského soudu zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel ve správním řízení netvrdil, že by byl ruské národnosti, svou národnost uváděl jako ukrajinskou. Ani v souvislosti s povoláním do armády netvrdil, že by obava byla spojena s jeho příslušností k ruské menšině. Nebyl tedy důvod provádět krajským soudem výslech stěžovatele, zvláště za situace, kdy ani v žalobě nebyl navrhován. Soud v odůvodnění rozsudku hodnotil i novinový článek o situaci v Mukačevu.

[8] K vyjádření žalovaného zaslal repliku stěžovatel. Uvedl, že v žalobě zcela přesně navrhl provedení obou důkazů a nelze mu klást k tíži, že se k jednání soudu nedostavil, když nebyl předvolán. Soud nebyl povinen všechny navržené důkazy provést, nicméně byl povinen tento postup odůvodnit.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

pokračování

[10] Ve věcech mezinárodní ochrany se soud nejprve zabývá otázkou přípustnosti kasační stížnosti (§ 102 a násl. s. ř. s.), poté zkoumá její přijatelnost ve smyslu § 104a s. ř. s. (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2006, č. j. 8 Azs 5/2006 – 30), tj. zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ tak, že *„[p]řesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* V případě, že tomu tak není, zdejší soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[11] Soud v projednávané věci shledal, že kasační stížnost není nepřípustná, nicméně přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal, z čehož plyne její nepřijatelnost.

[12] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto Nejvyšší správní soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí soud podrobně věcně zabýval.

[13] Jak vyplývá z rekapitulace kasační stížnosti, stěžovatel napadá procesní pochybení soudu spočívající v opomenutí důkazů. Jak se Nejvyšší správní soud vyjádřil v již citovaném usnesení sp. zn. 1 Azs 13/2006, důvodem přijatelnosti kasační stížnosti může být i situace, kdy by krajský soud hrubě pochybil při výkladu procesního práva. Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

[14] Soud dává stěžovateli za pravdu, že v doplnění žaloby skutečně navrhl jak důkaz přiloženým novinovým článkem, tak výslechem stěžovatele.

[15] Lze mu také dát za pravdu, že podle ustálené judikatury Ústavního soudu je povinností soudu zdůvodnit, proč odmítá provést určitý navržený důkaz a v odůvodnění rozhodnutí musí své stanovisko přiměřeně vyložit (např. nález Ústavního soudu ze dne 22. 4. 2002, sp. zn. IV. ÚS 582/01). K povinnosti soudu zaujmout stanovisko k důkazům, jejichž provedení bylo v řízení účastníkem navrhováno, se vyslovil též Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, č. 618/2005 Sb. NSS, v němž dovodil, že soud rozhodne, které z navržených důkazů provede a které nikoli (§ 52 odst. 1 s. ř. s.); to jej však nezavazuje povinností takový postup odůvodnit. Nicméně to neznamená, že vždy takové opomenutí musí mít vliv na zákonnost rozhodnutí, je-li například zřejmé, že se jednalo o důkazy zjevně nadbytečné (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2011, č. j. 5 As 62/2010 – 126). K tomu, z jakých důvodů lze

důkazní návrh odmítnout, se vyjádřil Ústavní soud např. v nálezu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01, kde uvedl: „*Neakceptování důkazního návrhu obviněného lze založit toliko třemi důvody: Prvním je argument, dle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, dle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencií. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, dle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno.*“

[16] Pokud jde o novinový článek, ten se zabýval incidentem u Mukačeva. Z článku je zřejmé, že hovoří o střelbě, která probíhala během víkendu v červenci roku 2015. Ve správním spise se nachází pět zpráv respektovaných institucí a organizací pocházejících převážně z období pozdějšího (září 2015 – leden 2016), pouze dvě zprávy jsou dřívějšího data (srpen 2014 a květen 2015). Krajský soud důkaz tímto článkem provedl, když sdělil jeho obsah, jak vyplývá z protokolu o jednání ze dne 21. 3. 2017. V odůvodnění rozsudku k němu uvedl, že se s námitkou stěžovatele neztotožňuje, když ze správního spisu jasně vyplývá, že kromě Doněcké a Luhanské oblasti je situace stabilizovaná. Ojedinělý exces v Mukačevu na tom nemůže nic změnit, právě pro svou ojedinělost. Krajský soud uvedený důkaz také hodnotil, a to tak, že vypovídá o pouhé ojedinělosti incidentu, zatímco zprávy založené ve správním spise hovoří o dlouhodobé stabilitě západních oblastí Ukrajiny, kterou nemůže ojedinělý incident narušit. Není tedy pravdou, že by krajský soud uvedený důkaz neprovedl a nehodnotil.

[17] Pokud jde o důkaz výsledkem stěžovatele, pak k tomuto návrhu se krajský soud výslovně nevyjádřil. Nelze však přehlédnout, že nebylo zcela jasné, co by tímto navrhovaným důkazem mělo být prokázáno. Tento důkazní návrh byl vznesen zcela obecně „k prokázání stěžovatelových tvrzení“, aniž by bylo zřejmé, kterých konkrétně.

[18] Podle § 131 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, který je v soudním řízení správním použitelný s ohledem na § 64 s. ř. s. platí, že důkaz výsledkem účastníků může soud nařídit, jestliže dokazovanou skutečnost nelze prokázat jinak a jestliže s tím souhlasí účastník, který má být vyslechnut.

[19] Stěžovatel v souvislosti s neprovedením jeho výsledku zmiňuje pouze otázku jeho národnosti. Ani v doplnění žaloby však nebylo tvrzeno, že by stěžovatel skutečně byl ruské národnosti. Jednalo se o spekulaci ustanoveného právního zástupce vyplývající pouze z toho, že stěžovatel uvedl, že nechce válčit s Ruskem. Tomu odpovídala formulace doplnění žaloby, kde je v bodu 10. užíváno formulací jako „*důvodem odporu žalobce není (či nemusí být) odmítnutí případného nastoupení do ukrajinské armády*“ nebo „*patří (anebo může patřit) k ruské menšině na Ukrajině*“. U jednání pak zástupce stěžovatele uvedl, že k národnosti stěžovatele nic bližšího uvést nemůže, neboť se mu jej nepodařilo kontaktovat. Jak navíc správně poukazuje žalovaný, stěžovatel v jím podepsaném poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 25. 5. 2016 uvedl, že je ukrajinské národnosti. Kromě ryze spekulativního tvrzení zástupce stěžovatele zde tedy nebyly naprosto žádné pochybnosti o tom, že stěžovatel byl a je ukrajinské národnosti. Vyvrácení spekulativnosti tohoto závěru rozhodně nelze považovat za porušení čl. 3 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť stěžovatel se prokazatelně k ruské národnosti vůbec nehlásil. Dokazovanou skutečnost tedy zjevně šlo prokázat jinak a nebyly vůbec splněny podmínky pro účastnický výsledek. Navíc není pravdou, že by se stěžovatel nemohl soudního jednání účastnit a svůj postoj sdělit.

pokračování

Nepochybně jej mohl o jednání informovat i jeho zástupce a je jen otázkou jejich vzájemného vztahu, že se mu jej nepodařilo kontaktovat. Navíc stěžovatel byl soudem i sám osobně na jednání předvolán a předvolání mu bylo doručeno vhozením do schránky dne 8. 3. 2017, jak vyplývá z doručenky na č. l. 30a soudního spisu krajského soudu.

[20] Krajský soud tedy sice mohl výslovně uvést, že navrhovaný výslech stěžovatele neprovede, nicméně z odůvodnění rozsudku je zcela evidentní, že tento výslech považoval za nadbytečný, neboť nebylo vůbec zřejmé, k čemu by měl být veden, a zástupce stěžovatele na jeho provedení při ústním jednání ani netrval. I pokud by se snad mělo jednat o pochybení soudu, pak rozhodně nedosahuje žádné významné intenzity, která by mohla založit přijatelnost kasační stížnosti.

[21] Z výše uvedeného je patrné, že krajský soud se nedopustil žádných vytýkaných procesních pochybení, které by byly důvodem pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání.

IV. Závěr a náklady řízení

[25] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele, a proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[26] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[27] Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci přiznal odměnu za zastupování (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Jde o odměnu za 1 úkon právní služby (podání kasační stížnosti), celkem v částce 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a náhradu hotových výdajů, celkem 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 3 400 Kč. Vzhledem k tomu, že v replice na vyjádření žalovaného již nebyla nijak dále rozvíjena argumentace uvedená v kasační stížnosti, odměnu za tento úkon Nejvyšší správní soud nepřiznal. Přiznaná odměna bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. srpna 2017

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu